

תכנון דרכי פעולה : שגרירי זכויות צעירים

טובה בן ארי

רציונל

התוכנית שגרירי זכויות צעירים היא תוכנית בינלאומית ובה תלמידים מדמים את פעולת האו"ם במסגרת דיונים בוועדות מקצועיות שונות. לתוכנית המופעלות במדינות השונות תבנית דומה - בחירת נושא העומד על סדר היום של אחת מוועדות האו"ם, ייצוג תפיסות עמדות ואינטרסים של מדינות שונות בנושא הנידון בעקבות תהליך למידה וחקר, סימולציה המדמה ישיבה של הוועדה הרלוונטית ובה מעלים המשתתפים פתרונות אפשריים.

השנה נבנתה לראשונה בישראל תוכנית ייחודית של למידה וחקר המבוססת על עקרונות מודל האו"ם בחינוך היסודי. התוכנית מכוונת להנחיל בקרב התלמידים ערכים ומיומנויות בין אישיות וחברתיות. היא מקדמת פיתוח חשיבה חוקרת וביקורתית המכוונת להתבוננות על תהליכים תרבותיים וחברתיים מקומיים וגלובליים מנקודות מבט מגוונות. היא יוצרת מודעות של התלמידים לזכויותיהם לצד האחריות האישית והאזרחית שלהם כלפי תלמידים עמיתים בקהילה, במדינה ובעולם.

התוכנית מדגישה למידה וחקר המבוססים על מקורות מידע מגוונים לרבות מקורות מידע ברשת, והרחבת הידע בנוגע למעמדם של ילדים במדינות ובתרבויות שונות בעולם. מטרה מרכזית של התוכנית היא לעודד פרואקטיביות של התלמידים המשתתפים לפעול למען ילדים בסביבות חיים שונות.

התוכנית פותחה על ידי הפיקוח הארצי על יישום זכויות התלמיד/ה ובית ספר ידלן, האקדמיה למדענים צעירים בראשון לציון. תחום הלמידה שנבחר בשנה זו בזיקה לאמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה של האו"ם הוא - השקעה בילדים - אחד הנושאים שעל שולחנה של הוועדה לזכויות הילד של האו"ם.

התוכנית מוכרת ע"י הוועדה לזכויות הילד באו"ם .

מטרות

1. התלמידים ילמדו על עקרונות וזכויות מרכזיות באמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה.

2. התלמידים ילמדו ויחקרו נושא נבחר מתוך רשימת הנושאים שעל שולחן הוועדה לזכויות הילד של האו"ם.
3. התלמידים ילמדו ויחקרו את האופנים בהם הנושא הנבחר בא לידי ביטוי במעמדם ובמימוש זכויותיהם של ילדים במדינות שונות בעולם.
4. התלמידים יפתחו אמפתיה ואכפתיות כלפי ילדים מקהילות, תרבויות וחברות שונות בעולם.
5. התלמידים יציעו דרכי פעולה אפשריות להתמודדות עם האתגרים בנושא הנחקר.

דרכי פעולה מרכזיות

1. בחירת התלמידות והתלמידים המשתתפים בתוכנית.
2. בחירת נושא החקר מתוך הנושאים של הוועדה לזכויות הילד/ה של האו"ם. תהליך הבחירה יעשה במשותף עם הצוות החינוכי והתלמידים.
 - א. מפגשי למידה במליאה המשלבים למידת עמיתים והרצאות מומחים בתחום זכויות הילד/ה ובנושא הנבחר לחקר, דיפלומטיה ויחסים בינלאומיים, תהליכי חקר ובניית ידע ממאגרי מידע ברשת, דיבור בציבור.
3. בחירת מדינה ועבודת חקר בזוגות/שלשות - עבודת למידה מוכוונת עצמאית. בשלב ראשון התלמידים ילמדו על המדינה - סמלים וסממנים ייחודיים, גיאוגרפיה, כלכלה והיסטוריה. לאחר מכן, הם יעמיקו בלמידה על מעמדם של ילדים במדינה, סביבות החיים שלהם, מימוש או פגיעה בזכויותיהם ואתגרים העומדים בפני המדינה בשיפור מצבם של ילדים.
4. התלמידים יכינו פורטפוליו ובו כל חומרי הלמידה שאספו. הם יציגו בפני הקבוצה מצגת המסכמת את ממצאי החקר המרכזיים שלהם בנוגע למדינה שבחרו ולמעמד הילדים בה.
5. התלמידים יכינו נאום סיכום ממוקד שיציג את אחד הנושאים שחקרו במסגרת אירוע הסימולציה המסכם. לנאום הוגדרו מספר אפיונים - נאום קצר בן 2-3 דקות בעל מבנה מוגדר: הצגת הנושא, פירוט ודוגמאות, שילוב סיפור אישי של ילד/ה, הכנת מצגת קצרה או סרטון (תלוי באפשרות השילוב במרחב האירוע), סיכום והצעות לדרכי פעולה.
6. קיום אירוע סימולציה של ישיבת הוועדה לזכויות הילד של האו"ם, ובמסגרתו התלמידים "נציגי" המדינות יציגו את הנושא שחקרו ולמדו. מומלץ ליצור קשר

במידת האפשר עם שגרירויות רלוונטיות ולהזמין נציגים להשתתף במפגשי הלמידה ו/או בסימולציה לשיח עם התלמידים.

7. לאחר הסימולציה התלמידים והצוות החינוכי המלווה יכינו נייר עמדה מסכם של תהליך החקר בנושא החקר הנבחר. המסמך יתורגם לאנגלית ותיבדק היתכנות להעביר אותו לוועדה לזכויות הילד של האו"ם.

תוצרים צפויים

1. הכנת פורטפוליו המאגד את תוצרי החקר של התלמיד/ה במדינה שבחר. יש להכין קווים מנחים לבניית הפורטפוליו.
2. הכנת מצגת מסכמת של תהליך החקר שתוצג בפני קבוצת התלמידים המשתתפים. ניתן להציג את המצגות גם בכיתות ובפני הצוות החינוכי.
3. הכנת נאום מסכם לסימולציה על פי מבנה מוסכם ומוגדר מראש.
4. הכנת נייר עמדה משותף לכל הקבוצה בנוגע לנושאים שנידונו ודרכי פעולה מוצעות. נייר העמדה יתורגם גם לאנגלית לאפשרות הגשת לוועדה לזכויות הילד של האו"ם. חומר יישלח למייל מטה.

הצעה למפרט מפגשים

שיעור	תוכן
שיעור 1	למידה- עקרונות האמנה הבינלאומית לזכויות הילד/ה, אפיונים ייחודיים לאמנה
שיעור 2- 8	למידה - זכויות מרכזיות באמנה, ובניית מילון מושגי יסוד רלוונטיים לתלמידים המשתתפים (ארגון האומות המאוחדות, הוועדה לזכויות הילד, מהו ילד, מהי זכות ומושגים נוספים הנוגעים לנושא ההשקעה בילדים).
שיעורים 8-15	למידה של הנושאים הנבחרים לסימולציה מתוך הנושאים של הוועדה לזכויות הילד של האו"ם, או ע"פ בחירת התלמידים
שיעור 16	היערכות לתהליך החקר" חלוקה לקבוצות או זוגות, בחירת מדינה, קווים מנחים לעבודת החקר

שיעורים -17 25	חקר המדינות (אפיונים, שפה, תרבות, דת, כלכלה) וחקר הנושא הנבחר. במהלך השיעורים יתקיים שיח עמיתים בין התלמידים על סוגיות מרכזיות שעלו מהחקר בנוגע למצבם של ילדים ומימוש זכויותיהם והשוואה בין המדינות
שיעור 25-28	מפגש פרזנטציות בו התלמידים יציגו את ממצאי החקר והפורטפוליו שהכינו. יתקיים שיח ומשוב עמיתים
שיעורים-32 28	מפגשים פרטניים עם קבוצות התלמידים על פי המדינות להעמקת הלמידה וגיבוש המסקנות בנושא ההשקעה בילדים בכל אחת מהן
שיעורים -37 32	הכנת הסימולציה: נאומי הסיכום (כתובים ודבורים), מהלך הסימולציה והיבטים ארגוניים
	אירוע הסימולציה, הכנת תמצית בפוסטר מדיה
שיעור 37-39	סיכום הפעילות
כינוס	הצגת הטיעונים בעל פה בשפה האנגלית-אירוע אפשרות לדיון והשוואה בין נציגי המדינות על מצב הילדים ואפשרויות לפתרון - הצעות תלמידים מפגשי דיפלומטים לדיון עם התלמידים טיעוני התלמידים והצעות לפתרון יישלחו לשגרירויות בארץ בתיאום עם הפיקוח הצעות תלמידים ירוכזו לחוברת/מצגת/ אמצעי דיגיטלי אחר ויישלחו לאום ע"י הפיקוח לזכויות התלמיד